

**ΜΑΘΗΜΑ: ΓΛΩΣΣΙΚΕΣ ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΛΩΣΣΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΣΤΗΝ
ΕΛΛΗΝΟΡΩΜΑΪΚΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ
ΔΙΔΑΣΚΩΝ: ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΦΙΛΟΣ
ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ**

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ		
ΤΜΗΜΑ	ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ		ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	2 ^ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΓΛΩΣΣΙΚΕΣ ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΛΩΣΣΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΟΡΩΜΑΪΚΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις και Ασκήσεις Πράξης	3	10	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο 4.</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Υποβάθρου , Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>	Επιστημονικής Περιοχής ΕΥ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι (στην Ελληνική)		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

<p>Μαθησιακά Αποτελέσματα Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</p> <p>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</p> <ul style="list-style-type: none"> Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και Παράρτημα Β Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων
<p>Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής / η φοιτήτρια θα είναι σε θέση :</p> <ul style="list-style-type: none"> να κατανοήσει τη βασική ορολογία, της θεμελιώδεις αρχές και μεθόδους μελέτης της ιστορίας των γλωσσικών ιδεών και της ιστορικής κοινωνιογλωσσολογίας να αποκτήσει επαρκή γνώση σχετικά με βασικά επιστημονικά ζητήματα που αφορούν στη βασική ύλη του μαθήματος (αρχαία (μετα)γλωσσική γνώση, μορφές γλωσσικής επαφής κατά την αρχαιότητα, κοινωνιογλωσσικά ζητήματα στον ελληνορωμαϊκό κόσμο)

- να αποκτήσει την ικανότητα ανάλυσης, σύγκρισης και κριτικής παρουσίασης επιστημονικών απόψεων από τη σύγχρονη βιβλιογραφία
- να αναπτύξει ικανότητες παρουσίασης ακαδημαϊκών ζητημάτων με διάφορους τρόπους (κριτική περίληψη, σχεδιάγραμμα (handout), διαφάνειες (PowerPoint), αναρτημένες ανακοινώσεις (poster)).
- να βελτιώσει τις δεξιότητές του στη συγγραφή ακαδημαϊκών εργασιών.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Ικανότητα εκπόνησης αυτόνομης πρωτότυπης εργασίας.

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στο μάθημα αυτό διερευνώνται, μέσα από πρωτότυπα αρχαία κείμενα αλλά και στη βάση της σύγχρονης βιβλιογραφίας, οι βασικές αντιλήψεις του ελληνορωμαϊκού κόσμου για τη γλώσσα, ενώ παράλληλα εξετάζονται και οι πραγματικές γλωσσικές συνθήκες στις κοινωνίες αυτές του αρχαίου κόσμου. Μεταξύ άλλων ιχνηλατείται η εξέλιξη της αρχαίας γλωσσολογικής σκέψης, από τους προσωκρατικούς φιλοσόφους και τους σοφιστές-ρήτορες μέχρι τους φιλόλογους και γραμματικούς της ελληνιστικής εποχής, με ενδιάμεσο στάδιο σημαντικούς φιλοσόφους, όπως ο Πλάτωνας, ο Αριστοτέλης και οι Στωικοί, ενώ ακόμη διερευνάται και η μετακένωση-μετεξέλιξη των γλωσσικών απόψεων σε ρωμαϊκό πλαίσιο (Κοϊντιλιανός, Βάρρωνας, μετακλασικοί γραμματικοί κ.ά.) (εβδομάδες 1-5).

Στο β' μέρος του μαθήματος η εστίαση είναι πάνω σε όψεις της γλωσσικής πραγματικότητας στις κοινωνίες του ελληνορωμαϊκού κόσμου. Μεταξύ άλλων συζητείται το ζήτημα της διαλεκτικής διάσπασης αλλά και της διαλεκτικής επαφής στον αρχαιοελληνικό κόσμο, η δημιουργία υπερδιαλεκτικών γλωσσικών ποικιλιών (Κοιναί), καθώς και η δημιουργία πρότυπης γλώσσας, ειδικά στο ρωμαϊκό πλαίσιο· επίσης διερευνώνται οι κοινωνιογλωσσικές ποικιλίες και τα διαφορετικά επίπεδα ύψους, η γλώσσα συγκεκριμένων ομάδων (π.χ. ο γυναικείος λόγος)· τέλος, εξετάζεται το φαινόμενο της γλωσσικής επαφής, τόσο μεταξύ αρχαίας ελληνικής και λατινικής όσο και με άλλες γλώσσες (π.χ. αιγυπτιακή, εβραϊκή / αραμαϊκή, γλώσσες της Ιταλίας και της Μ. Ασίας), μέσα από την οποία προέκυψαν ενδιαφέρουσες περιπτώσεις δι-/πολύγλωσσων ομιλητών και κοινωνιών (εβδομάδες 6-13).

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i></p>	<p>Πρόσωπο με πρόσωπο</p> <p>ασύγχρονη εκπαίδευση μέσω της πλατφόρμας ecourse.</p> <p>Σύγχρονη τηλεεκπαίδευση μέσω της πλατφόρμας Microsoft Teams, όταν οι συνθήκες το απαιτούν.</p>																							
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> Υποστήριξη Μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-course (σημειώσεις και εκπαιδευτικό υλικό). Χρήση διαδικτυακών εργαλείων (λεξικά, βάσεις δεδομένων, κείμενα, βίντεο). Ανάρτηση ανακοινώσεων μέσω της πλατφόρμας e-course. Επικοινωνία με τους φοιτητές (και) μέσω e-mail/MS Teams. 																							
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</i></p> <p><i>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης ώστε ο συνολικός φόρτος εργασίας σε επίπεδο εξαμήνου να αντιστοιχεί στα standards του ECTS</i></p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="694 819 1029 882">Δραστηριότητα</th> <th data-bbox="1034 819 1359 882">Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="694 889 1029 992">Διαλέξεις σε αλληλεπίδραση με τους φοιτητές</td> <td data-bbox="1034 889 1359 992">39</td> </tr> <tr> <td data-bbox="694 999 1029 1061">Εβδομαδιαία μη καθοδηγούμενη μελέτη</td> <td data-bbox="1034 999 1359 1061">39</td> </tr> <tr> <td data-bbox="694 1068 1029 1207">Αυτόνομη μελέτη βασικών βιβλιογραφικών δεδομένων</td> <td data-bbox="1034 1068 1359 1207">72</td> </tr> <tr> <td data-bbox="694 1214 1029 1276">Συγγραφή τελικής εργασίας</td> <td data-bbox="1034 1214 1359 1276">100</td> </tr> <tr> <td data-bbox="694 1283 1029 1314"></td> <td data-bbox="1034 1283 1359 1314"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="694 1321 1029 1352"></td> <td data-bbox="1034 1321 1359 1352"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="694 1359 1029 1391"></td> <td data-bbox="1034 1359 1359 1391"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="694 1397 1029 1429"></td> <td data-bbox="1034 1397 1359 1429"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="694 1435 1029 1467"></td> <td data-bbox="1034 1435 1359 1467"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="694 1473 1029 1599">Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)</td> <td data-bbox="1034 1473 1359 1599">250 (10 ECTS)</td> </tr> </tbody> </table>		Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις σε αλληλεπίδραση με τους φοιτητές	39	Εβδομαδιαία μη καθοδηγούμενη μελέτη	39	Αυτόνομη μελέτη βασικών βιβλιογραφικών δεδομένων	72	Συγγραφή τελικής εργασίας	100											Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	250 (10 ECTS)
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου																							
Διαλέξεις σε αλληλεπίδραση με τους φοιτητές	39																							
Εβδομαδιαία μη καθοδηγούμενη μελέτη	39																							
Αυτόνομη μελέτη βασικών βιβλιογραφικών δεδομένων	72																							
Συγγραφή τελικής εργασίας	100																							
Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	250 (10 ECTS)																							
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ <i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</i></p> <p><i>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</i></p> <p><i>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> Γραπτή εργασία στην ελληνική γλώσσα (50%). Η εργασία επιστρέφεται σχολιασμένη και βαθμολογημένη. Εβδομαδιαία κριτική παρουσίαση (στην ελληνική) των βασικών κειμένων της βιβλιογραφίας του μαθήματος (50%). Οι εβδομαδιαίες παρουσιάσεις σχολιάζονται και αξιολογούνται από τον διδάσκοντα, ενώ ενθαρρύνεται και η συζήτηση με όλους τους συμμετέχοντες. Τα κριτήρια αξιολόγησης ανακοινώνονται στην 																							

	<p>πρώτη συνάντηση του μαθήματος.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Οι σημειώσεις του μαθήματος και τα προς μελέτη κείμενα είναι διαθέσιμα (PDF) στο Ecourse ή/και προσβάσιμα μέσω των συλλογών της Κεντρικής Βιβλιοθήκης. • Η εξέταση γίνεται στην ελληνική γλώσσα. Σε περιπτώσεις φοιτητών Erasmus η εξέταση γίνεται κανονικά με την ανάθεση γραπτής εργασίας στην αγγλική γλώσσα.
--	---

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Adams, J. N. 2003. *Bilingualism and the Latin Language*. Cambridge: CUP.
2. Clackson, J. 2015. *Language and Society in the Greek and Roman Worlds*. Cambridge: CUP.
3. Clackson, J. & G. Horrocks 2007. *The Blackwell History of Latin*. Oxford: Wiley-Blackwell.
4. de Melo, W. 2019. *Varro, De Lingua Latina*, 2 vols. Oxford: OUP.
5. de Melo, W. 2023. *Latin Linguistics: An Introduction*. Berlin – Boston: De Gruyter.
6. Lepschy, G. (ed.). 1994. *History of Linguistics, vol. II: Classical and Medieval Linguistics*. London – New York: Longman-Routledge.
7. Robins, R. R. 1989. *Σύντομη ιστορία της γλωσσολογίας*. Αθήνα: Νεφέλη [μτφρ. από: *A Short History of Linguistics*. London (1979). Νέα (4η) αγγλική έκδοση: London – New York (1997)].
8. Horrocks, G. 2006. *Ελληνικά. Ιστορία της γλώσσας και των ομιλητών της*. Αθήνα: Εστία [μτφρ. από: *Greek. A History of the Language and its Speakers*. London-New York (1997): Longman. Νέα (2η) αγγλική έκδοση: Oxford – Malden, MA 2010: Wiley-Blackwell].

ΠΗΓΕΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ